

Uzasadnienie

do uchwały Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Starorzecze Łacha Farna”

Na zlecenie Gminy Wrocław zespół naukowców z Wydziału Nauk Biologicznych Uniwersytetu Wrocławskiego, po przeprowadzeniu rocznej inwentaryzacji przyrodniczej w terenie, wykonał opracowanie pn.: „*Inwentaryzacja przyrodnicza starorzecza Łacha Farna we Wrocławiu*”, z którego wynika zasadność ponownego objęcia inwentaryzowanego obszaru ochroną prawną, w formie użytku ekologicznego.

Ustawodawca definiuje użytki ekologiczne jako: „zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania” – art. 42 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478). Utworzenie użytku ekologicznego następuje w drodze uchwały rady gminy.

Obszar starorzecza w przeszłości był objęty ochroną prawną. Uchwałą nr XXI/671/00 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 18 maja 2000 roku w sprawie *uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Wrocławia dla obszaru w rejonie ul. Janowskiej obręb Pracze Odrzańskie* na podstawie art. 34 i art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 114, poz. 492 z późn. zm.) w § 30 wprowadzona została forma ochrony przyrody zwana użytkowaniem ekologicznym obejmująca starorzecze Łacha Farna, wraz z piętnastometrowym pasem terenu wzdłuż brzegu, w granicach oznaczonych na rysunku planu.

Ww. forma ochrony przyrody tj. użytk ekologiczny – utraciła moc z dniem 2 sierpnia 2001 r. Utrata mocy obowiązującej przedmiotowej uchwały w zakresie powołania formy ochrony przyrody nastąpiła w wyniku wejścia w życie art. 11 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2001 r. Nr 3, poz. 21). Przepis ten był przepisem przejściowym, który stanowił, że przepisy wykonawcze wydane na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 114, poz. 492, z późn. zm.) zachowują moc do czasu wejścia w życie aktów wykonawczych wydanych na podstawie upoważnień ustawowych w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, w zakresie, w jakim nie są z nią sprzeczne, jednak nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy od dnia wejścia w życie. Aktem wykonawczym, wydanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody, była wskazana wyżej uchwała nr XXI/671/00 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 18 maja 2000 roku bowiem została ona podjęta na podstawie art. 34 tej ustawy, który został następnie zmieniony przez art. 1 pkt 32 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody. Ponieważ ustawa z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody weszła w życie 2 lutego 2001 r. zatem moc obowiązująca wskazanych w art. 11 tej ustawy aktów wykonawczych wygasła z dniem 2 sierpnia 2001 r.

Zgodnie z przyjętą w polskim porządku prawnym regułą walidacyjną, akt wykonawczy (w tym także akt prawa miejscowego) obowiązuje dopóty, dopóki obowiązuje przepis upoważniający do jego wydania. Reguła ta znalazła normatywne potwierdzenie w § 32 ust. 1. Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2020 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2016 r. poz. 283) stosownie do którego, jeżeli uchyla się ustawę, na podstawie której wydano akt wykonawczy, albo uchyla się przepis ustawy upoważniający do wydania aktu wykonawczego, przyjmuje się, że taki akt wykonawczy traci moc obowiązującą odpowiednio z dniem wejścia w życie ustawy uchylającej albo z dniem wejścia w życie przepisu uchylającego upoważnienie do wydania tego aktu. (*Analiza formalno-prawna za orzeczeniem Samorządowego Kolegium Odwoławczego we Wrocławiu z dnia 8 września 2020 r. (Sygn. SKO 4122/77/20)*).

Teren użytku ekologicznego „Starorzecze Łacha Farna” w obecnie proponowanych granicach, o powierzchni 2,16 ha), zawiera się we fragmencie nieruchomości gruntowej oznaczonej geodezyjnie jako działka nr: 1, AM-2, obręb Pracze Odrzańskie, stanowiącej własność Skarbu

Państwa, w zarządzie PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Miękinia. Oznaczenie klasoużytku: lasy i grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi (Ls, Ws).

Zarządca pismem z dnia 28 sierpnia 2024 r., znak: ZG.7212.6.2023, wyraził pozytywną opinię w zakresie podjęcia przedmiotowej uchwały.

Nadzór nad formą ochrony przyrody - użytkiem ekologicznym sprawuje Prezydent Wrocławia.

„Starorzecze Łacha Farna” stanowi cenny przyrodniczo obszar na terenie miasta Wrocławia. O jego walorach stanowi stosunkowo duża odległość od ścisłej zabudowy intensywnie uczęszczanych dróg, a także sąsiedztwo z użytkami zielonymi oraz większym kompleksem leśnym chronionym w ramach Dyrektywy Siedliskowej. W roku 2022 stwierdzono tu:

- 134 taksony roślin naczyniowych, w tym 1 gatunek ściśle chroniony w Polsce i uznany za narażony na wymarcie na Dolnym Śląsku – salwinia pływająca *Salvinia natans*;
- 1 chroniony gatunek grzyba
- 5 cennych gatunków owadów (chronionych, rzadkich i zagrożonych), w tym 1 gatunek z zał. II Dyrektywy Siedliskowej
- 5 chronionych gatunków płazów, w tym 2 z zał. II Dyrektywy Siedliskowej
- 2 chronione gatunki gadów
- 37 gatunków ptaków, w tym 3 z zał. I Dyrektywy Ptasiej
- 7 chronionych gatunków ssaków, w tym 1 z zał. II Dyrektywy Siedliskowej

Wobec stosunkowo bogatej jak na niewielki powierzchniowo obszar różnorodności gatunkowej, zwłaszcza obecności chronionych gatunków zwierząt, w tym ujętych w zał. I Dyrektywy Ptasiej oraz zał. II Dyrektywy Siedliskowej planowane jest zachowanie ochrony inwentaryzowanego terenu w postaci użytku ekologicznego.

Planowane w ramach ochrony czynnej użytku ekologicznego działania nie ograniczają gospodarki leśnej, prowadzonej na zasadach określonych w uproszczonym planie urządzenia lasu, w sposób zapewniający trwałe zachowanie różnorodności biologicznej, uwzględniająca potrzebę pozostawiania na terenie leśnym martwych drzew i krzewów do naturalnego rozpadu i ograniczająca do niezbędnego minimum ewentualną wycinkę, nie będzie stała w sprzeczności z celami ochrony użytku ekologicznego.

Stosownie do zapisów art. 44 ust. 3a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478) projekt uchwały w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego wymaga uzgodnienia z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu postanowieniem z dnia 4 października 2024 r. znak: WPN.625.2.2024.GK uzgodnił projekt uchwały Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Starorzecze Łacha Farna”.

Projekt nie zawiera danych prawnie chronionych.